

2021. aasta loenduse valikuuringu metoodika kirjeldus

Sissejuhatus

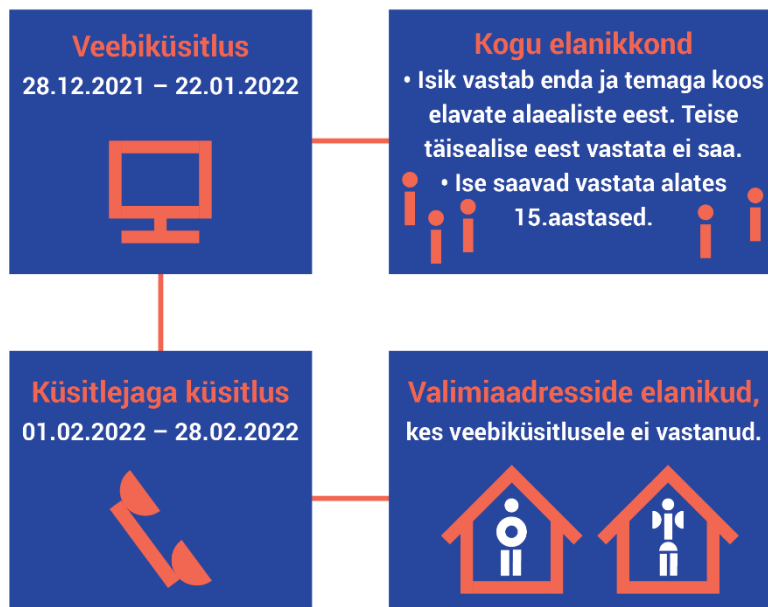
Eesti 2021. aasta rahva ja eluruumide loendus toimus kombineeritud meetodil, mis tähendab, et valdavalt kogus statistikaamet vajaliku info ligi 30 riiklikust andmekogust. Sellisel viisil koguti kõik Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 763/2008 nimetatud kohustuslikud loendustunnused. Lisaks määruses kehtestatud on Eesti riiklikus statistika seaduses nimetatud loendustunnused, mille järgi on riiklik vajadus. Sinna hulka kuuluvad enesehinnangulised küsimused, mille kohta andmeid registritesse ei koguta. Sellised tunnused on: võõr- ja murdekeelte oskus, usuline kuuluvus ja terviseprobleemi olemasolu ning selle mõju inimese igapäevategevustele. Nende tunnuste kohta koguti 2021. aasta rahva ja eluruumide loendusel infot valikuuringuga (edaspidi küsitlusega).

Küsitlus toimus kahes erineva metoodikaga etapis. 28.12.2021–22.01.2022 olid kõik Eesti elanikud oodatud vastama veebiküsitlusele. Ehkki sellele võisid vabatahtlikult vastata kõik Eesti elanikud, oli rahvaloenduse valikuuringul ka kohustuslik osa. Küsitluse juhuvalimis oli 40 712 aadressi üle Eesti kõikidest kohalikest omavalitsustest. Nende aadresside hinnanguliselt 60 000 elanikule oli vastamine kohustuslik ja neile saadeti postiga ka sellekohane teade. Juhuvallimiga küsitlusesse sattunud inimesed said sarnaselt ülejäänud elanikkonnaga vastata küsitlusele veebis, kuid kui seda võimalust ei kasutatud, tehti intervjuu küsitlejaga 2022. aasta veebruarikuu jooksul. Küsitluse tulemused kaaluti nii, et need oleksid üldistatavad kogu rahvastikule.

Siinses dokumendis on seletatud küsitluse metoodika. **Dokumenti täiendatakse 2022. aasta jooksul.**

Rahva ja eluruumide loenduse registrite põhjal moodustatud loendustunnuste metoodika kirjeldus asub eraldi dokumendis.

KÜSITLUSE KORRALDUS

Sisukord

Sissejuhatus.....	1
Sisukord	2
1. Valikuuring.....	3
1.1. Valikuuringu planeerimine.....	3
1.1.1. Loendusmetoodika valik	3
1.1.2. Valimidisain.....	3
1.2. Valikuuringu läbiviimine	4
1.2.1. Veebiküsitlus (CAWI).....	4
1.2.2. Valikuuring valimisse kuuluvate inimeste intervjuud (CAPI/CATI).....	4
1.3. Andmetöötlus.....	5
1.3.1. Andmetöötlus	5
1.3.2. Tulemuste avaldamine	5
1.3.3. Andmete konfidentsiaalus	6
2. Küsitlusega kogutud tunnused	7
2.1. Religioon.....	7
2.2. Keeleoskus	7
2.3. Murdekeeleoskus.....	8
2.4. Pikaajalise terviseprobleemi olemasolu ning selle mõju igapäevategevustele.....	9
Lisa 1. Valimi aadressidelt saadud vastused vastamisviisi järgi	10
Lisa 2. Isikute arv vastamisviisi järgi.....	12
Lisa 3. Valikuuringu väljundi standardvead	14
Lisa 4. Küsitluse ankeet	17

1. Valikuuring

Valikuuringu eesmärk oli koguda Eestis elavate inimeste kohta sellist infot, mida registrites ei ole. Küsitluse läbiviimiseks kasutati kahte meetodit – internetiküsitlus, mis oli avatud kõikidele elanikele, ning küsitlejaga intervjuu valimiaadressidel elavate inimestega, kes veebis ei vastanud, kuid kes olid sattunud kohustuslikku valimisse.

Kahe meetodi (internetis vabatahtlikult vastamine ja aadressipõhine valim) kombineerimiseks oli mitmeid põhjuseid. Viimase aja kogemus on näidanud, et küsitlusuuringute korral jääb paratamatult osa vastajaid kõrvale, seda eriti siis, kui küsitakse tundlikku infot. Veelgi enam on kõrvalejääjaid internetiküsitluste korral, millele vastamine polegi kõigile võimalik. Kuna vastajad ja mittevastajad on tavaliselt olemuslikult erinevad, ei saa neid analüüsimisel lihtsalt kokku panna. Näiteks kõnealusel uuringus oleks sel viisil toimides usku omaks pidavate (eakamate) inimeste osakaalu paratamatult alahinnatud, sest paljud eakad ei kipu vabatahtlikult internetis vastama.

1.1. Valikuuringu planeerimine

1.1.1. Loendusmetoodika valik

Pikka aega tähendas statistika üksnes kõikset uuringut ehk vajaliku teabe saamiseks oli tarvis läbi uurida, mõõta või küsitleda kõiki uuritavaid objekte. Loomulikult polnud see meetod kõigil juhtudel jätkusuutlik. Nii leidsidki statistikateadlased enam kui saja aasta eest, et sama häid järeldusi saab teha ka õigesti valitud väiksema osa uuritavate põhjal. Matemaatiliselt on tõestatud, et juhusliku valiku korral on kõigi tunnuste jaotus väga lähedane nende jaotusele üldkogumis. Kusjuures üldiselt on kooskõla seda parem, mida suurem on valimi maht. Valikuuringute väga suureks eeliseks kõikse uuringu ees on teadaolev ja reguleeritav täpsus. Kui kõikse uuringu korral jääb paratamatult mingi osa vastustest erinevatel põhjustel kätte saamata, siis disainitud valikuuringu korral on võimalik kaalumise teel täpselt hinnata erinevate isikurühmade vahekordi ning anda kõigile tulemustele täpsushinnangud. Tänapäeval on valikuuringud ulatuslikult levinud, neile tuginedes tehakse väga olulisi otsuseid, muu hulgas hinnatakse näiteks ravimite ohutust ja efektiivsust – valdkond, kus eksimuse hinnaks on inimeste elu või tervis.

2021. aasta rahva ja eluruumide loenduse jaoks pakkus statistikaameti ja Tartu Ülikooli teadlastest koosnev meeskond välja aadressipõhise valikuuringu meetodi, et uurida enesehinnangulisi tunnuseid: tervise enesehinnangut, võõrkeelte ja murrete oskust ning religioossust. Aadressi alusel küsitlemine tagab küsitluse kiirema läbiviimise, sest ei ole vaja otsida kindlaid inimesi, kelle asukohta ei pruugita teada, vaid küsitletakse kõiki kindlal aadressil elavaid inimesi.

1.1.2. Valimidisain

Valikuuring disainiti nii, et iga kohaliku omavalituse (KOV) puhul on hinnatavate tunnuste maksimaalne juhuslik viga piisavalt väike. Kasutati suurt valimimahtu, mis ületab mitmekordselt kõigi tavapärase rahvusvaheliste uuringute mahu ning see annab ka täpsema tulemuse.

Valikuuringu valim moodustati järgmistel alustel:

- KOV-id elanike arvuga alla 2000 ehk Kihnu, Muhu, Ruhnu ja Vormsi: valimis on kõik asustatud aadressid.
- KOV-id elanike arvuga 2000 – 20 000: valimis on 300 asustatud aadressi.
- KOV-id elanike arvuga 20 001 – 50 000: valimis on 500 asustatud aadressi.
- KOV-id elanike arvuga 50 001 – 100 000 (ka Tartu): valimis on 800 asustatud aadressi.
- Tallinna linnaosadest on valimis eraldi 500 asustatud aadressi igast linnaosast.

Eelnev tähendab, et näiteks Harku vallast, kus elab veidi üle 15 000 inimese, ja enam kui 5000 elanikuga Luunja vallast on mõlemast valimis 300 asustatud aadressi. Enam kui 23 000 elanikuga Saue vallast aga 500 asustatud aadressi ning enam kui 55 000 elanikuga Narva linnast 800 asustatud aadressi. Valimisse kuulus kokku 40 712 eluruumi.

Kindlast valimist hoolimata saavad lühikesele veebiküsitlusele vastata kõik Eesti elanikud. Mida rohkem inimesi veebis vastab, seda täpsemad on loendustulemused.

1.2. Valikuuringu läbiviimine

Küsitlus viidi läbi kahes etapis:

- Isevastamine internetis (CAWI¹), mis oli avatud kõikidele Eesti elanikele, 28.12.2021–22.01.2022.
- Telefoniküsitlus ja vajaduse korral näost näkku intervjuu (CATI²+CAPI³) nendel valimiaadressidel elavate elanikega, kes veebis ei vastanud, 01.02.2022–28.02.2022.

1.2.1. Veebiküsitlus (CAWI)

Loenduse veebiküsitlusele oodati osalema kõiki, kelle praegune elukoht on Eestis, kuid ka neid, kes küll loenduse ajal Eestis ei viibinud, kuid veetsid siin 2021. aastal enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast, peavad endiselt Eestit oma elukohaks ning kellel on Eesti aadress. Nendelt eestlastelt või Eestiga seotud isikutelt, kes elavad loenduse ajal välismaal, infot ei kogutud. Küsitlusele oli võimalik vastata eesti, vene või inglise keeles.

Kõikidele Eesti elanikele, kellel oli rahvastikuregistris olemas e-posti aadress (kui aadresse oli mitu, saadeti kutse kõikidele aadressidele), saadeti e-mailiga kutse osaleda rahva ja eluruumide loenduse küsitlusel. Küsitluskeskkonda oli võimalik sisse logida vähemalt 15-aastastel isikutel ID-kaardi, mobiil-ID või SMART ID-ga. Sisse loginud isikutele kuvati tema isikuandmed (eesnimi, perekonnanimi, isikukood ja sünniaeg). Kui inimene oli enda kohta ära vastanud, kuvati tema alaealiste laste andmed. Laste andmed olid eeltäidetud rahvastikuregistri sugulussuhete ja hooldusõiguse põhjal 1. detsembri seisuga. Igale lapsevanemale (või lapse/laste seaduslikule eestkostjale) kuvati info kõigi tema alaealiste laste kohta, olenemata nende registreeritud elukohast. Vastajal tuli anda vastused enda ja temaga samal aadressil elavate alaealiste kohta. Nende laste kohta, kes elavad mujal, ankeeti täitma ei pidanud. Kui samal aadressil elas veel alaealisi, tuli ka nende andmed ankeeti lisada. Teise täisealise eest polnud võimalik vastuseid veebis anda.

1.2.2. Valikuuring valimisse kuuluvate inimeste intervjuud (CAPI/CATI)

Telefoniküsitlus algas kohe pärast veebiküsitlust ning sellele järgnenud automaatset andmetöötlust. Küsitlejaga küsitlus hõlmas ainult valimiaadresside elanikke.

Valimiaadressidele saadeti eelnevalt ka tavapostiga paber kiri ning e-mail, milles oli selgitatud, et aadress kuulub rahva ja eluruumide juhuvalimisse ning kõigi sellel aadressil elavate inimeste jaoks on vastamine kohustuslik. Valimiaadressidel elavatel inimestel oli võimalus vastata veebiküsitlusele. Kui kõik valimiaadressil elavad inimesed vastasid veebiküsimustikule, polnud sellel aadressil elavaid isikuid vaja enam küsitleda ja nende eluruumide aadressid jäeti veebiküsitlusele järgnenud töötluse käigus töönimikirjast välja (vt 2.1.3. Andmetöötlus).

Kuna Eesti rahva ja eluruumide loenduse küsitlusperiood langes kokku ajaga, mil COVID-19 nakatumise riskitase Eestis oli riikliku hinnangu kohaselt väga kõrge, tegi statistikaamet küsitlejate ja küsitletavate ohutusest lähtudes otsuse, et küsitlus viiakse valimiaadressidel elavate elanikega läbi eelkõige telefoni teel ja kodukülastused olid pigem erandlikud. Küsitlajad käisid siiski vaatlemas elurume, mis olid sattunud valimisse, kuid millega ei olnud seotud ühegi inimese kontaktandmed või ei saadud elanikega telefoni teel ühendust.

Valikuuring tulemusel küsitletud aadresside arvud on väljatoodud dokumendi Lisas 1.

---

¹ CAWI - computer-assisted web interviewing

² CATI - computer-assisted telephone interviewing

³ CAPI - computer-assisted personal interviewing

1.3. Andmetöötlus

1.3.1. Andmetöötlus

Andmetöötluse käigus hõivati erinevate kogumisvahenditega kogutud andmed ühtsesse andmebaasi, korrastati valimiaadressid ning leiti puuduvad isikukoodid.

Isikukoodide töötles oli vaja lahendada kaks ülesannet – kogumise käigus sisestatud isikukoodide kontrollimine ja puuduvate isikukoodide automaatne lisamine, pärast mida tuli leida isikukoodid isikutele, kellele automaatika seda leida ei suutnud. Ankeeti sisestatud isikukoodide õigsust kontrolliti rahvastikuregistrist.

Pärast veebiküsitlust toimus duplikaatide töötles, mida tehti ainult alla 18-aastaste isikute puhul, kuna täiskasvanud mitu korda vastata ei saanud ning ka nende eest ei saanud keegi vastata. Kokku osales veebiküsitluses 80 760 isikut, kelle kohta olid rohkem kui ühed andmed. Töötles käigus leiti nende isikute kirjetele nn originaalsuse tunnus. Pärast originaalsuse tunnuse arvutamist täiendati originaalkirjet vajaduse korral teiste kirjete vastuste põhjal.

Pärast veebiküsitlust kogutud ankeedid töödeldi ning kontrolliti, kas kõik valimiaadresside elanike andmed on korrektsed ja olemas, st kas kohustuslikele küsimustele on vastatud, kas isikukood on korrektne ja kas inimese nimeks ei ole nt „ei“, „ei ütle“, „ei tea“ vms. Selle põhjal sai teha otsuse, millistele aadressidele peab küsitleja kohale minema.

Kui veebiküsitluse kirjete hulgas võis duplikaatkirjeid esineda vaid alaealistel, siis kahe kogumisviisi peale kokku ka täiskasvanutel. Sellest tulenevalt toimus valikuuringuküsitluse järgne duplikaatide töötles kõigi isikute kohta.

Küsitlusega kogutud andmetest loeti kvaliteetseteks kirjeteks nende isikute kohta käivad vastused, kes olid sündinud enne 2022. aastat, kelle isikukood oli korrektne ja kes olid kohustuslikele küsimustele vastanud.

Kui isik elas valimiaadressil, aga vastas veebi teel, läks tema vastus kirja kui veebis vastaja oma. Kui isik elas valimiaadressil ja ta andis oma vastused intervjuu käigus, läksid tema vastused kirja intervjuu käigus saadud vastustena. Nii vabatahtlikult veebis kui valikuuring käigus kogutud isikute arvud vastamisviisi järgi on välja toodud dokumendi Lisas 2.

1.3.2. Tulemuste avaldamine

Kõigi (st lisaks valimiaadresside elanikele ka vabatahtlikult vastanute) vastused läksid tulemuste avaldamisel arvesse. Koguhinnangute saamiseks andmeid kaaluti, et tulemused oleksid üldistatavad kogu Eesti rahvastikule.

Kaalumisel jagati Eesti üldkogum kaheks: CAWI osa ja CATI/CAPI osa. Kõik tavaleibkonnad, kus on vähemalt üks veebis vastanu, kuuluvad CAWI üldkogumisse, ülejäänud inimesed CATI/CAPI üldkogumisse.

Algselt juhuvalimisse kuulunud, aga veebis vastanud tavaleibkonnad kuuluvad CAWI üldkogumisse. Samuti on CAWI osasse arvestatud neli väikesaart, kus kogumine toimus kõikselt, aga kõigi inimeste käest vastuseid ei saadud. CATI/CAPI üldkogumit kirjeldavad juhuvalimisse sattunud ja küsitlejale vastanud inimesed.

Disainikaalude arvutamine ja kaalude kalibreerimine toimus kahes üldkogumi osas eraldi. Disainikaaluks on KOV-i inimeste arv jagatud vastanute arvuga KOV-is. CAWI osa disainikaal on ligikaudu 1, CATI/CAPI osa disainikaal on keskmiselt 40. Disainikaalude kalibreerimine üldkogumi taustatunnuste (nt vanus, sugu) teadaolevatele summadele oli vajalik, sest vastamine ei olnud kõigis gruppides ühesugune.

Mõlema üldkogumi osa taustatunnuste jaotused on teada registripõhisest loendusest. Kaalude kalibreerimisel kasutati KOV-i tasemel soo ja vanusjaotust ning kogu Eesti tasemel hariduse, rahvuse, linnalisuse ning „seisund leibkonnas“ ja „seisund perekonnas“ jaotusi.

Taustatunnuste kasutamine kaalude kalibreerimisel tagab, et vastajad esindavad kogu üldkogumit võimalikult hästi, kuid tuleb silmas pidada, et uuringu eesmärk on arvutatud kaale kasutades leida hinnangud inimestelt küsitud küsimustele.

Taustatunnuste kasutamine kaalude kalibreerimisel tagab, et vastajad esindavad kogu üldkogumit võimalikult hästi. Uuringu eesmärk on kaale kasutades arvutada hinnangud inimestelt küsitud küsimustele.

Valikuuringu kvaliteedi hindamiseks kasutatakse standardviga ja suhtelist standardviga. Osakaaludele „peab omaks mõnd usku“, „oskab võõrkeeli“, „on pikaajaline haigus või terviseprobleem“ arvatud vead on toodud Lisas 3.

1.3.3. Andmete konfidentsiaalsus

Riikliku statistika seaduse ja isikuandmete kaitse seaduse järgi tagab statistikaamet kõigi vastajate andmete kaitse ja anonüümsuse. Kogutud andmeid töödeldakse ja kasutatakse ainult üldistatult ega seostata mingil viisil isikuga.

2. Küsitlusega kogutud tunnused

2.1. Religioon

Küsimus

Kas Te peate omaks mõnda religiooni (usku)? 1. Jah 2. Ei 3. Ei soovi vastata
Palun märkige alljärgnevas loetelus religioon (usk), mida peate omaks. <i>(Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Jah“.)</i> 1.Luterlus   5. Jehoova tunnistajad   9. Metodism   13. Maausk 2.Õigeusk   6. Nelipühilus   10. Islam   14. Taarausku 3.Katoliiklus   7. Vanausulised   11. Budism   15. Muu 4.Baptism   8. Adventism   12. Kristlik vabakogudus
Palun valige religioon (usk), mida peate omaks ..... [otsing loetelust]
Palun kirjutage religioon (usk), mida peate omaks ja mida pakutud variantidest ei leidnud. .....

Vastajad

Küsimus esitati vähemalt 15-aastastele isikutele ja neil oli võimalik vastamisest keelduda, valides vastusevariandi „Ei soovi vastata“.

Selgitus

Vastaja pidi hindama, kas ta peab omaks mõnda religiooni. Koguduse liikmelisus ei ole seejuures vajalik. Samuti ei ole tähtis, kas isik on läbinud usulised kombetalitused ja kas ta käib regulaarselt pühakojas.

Juhul, kui küsimuse vastus oli „Jah“, pidi isik hindama, millist religiooni (usku) ta omaks peab. Juhul kui etteantud loetelus puudus sobilik vastusevariant, siis tuli valida vastus „Muu“. Selle küsimuse juures oli võimalik valida vaid üks vastusevariant.

Kui vastaja valis variandi „Muu“, siis avanes järgmise küsimuse juures talle pikem religioonide loetelu ning juhul, kui vastaja valis ka seal vastusevariandi „Muu“, siis kuvati talle järgmine küsimus, kus tal oli võimalik ise soovitud religioon sisestada.

2.2. Keeleoskus

Küsimus

Palun märkige, mis keeli Te oskate, sh emakeel. (Märkige kõik sobivad vastused.) 1.Eesti   3.Inglise   5.Saksa   7.Rootsi 2.Vene   4.Soome   6. Prantsuse   8. Muu
Mis keeli Te veel oskate? ..... [otsing loetelust]
Palun kirjutage, mis keeli Te veel oskate, kuid mida eespool ei õnnestunud märkida, sh emakeel. .....

Vastaja

Küsimust ei esitatud alla 3-aastaste laste kohta.

Selgitus

Isik oskab keelt, kui tema keeleoskus võimaldab toime tulla tuttavates keelekasutusolukordades kõnelemisel, kirjutamisel ja lugemisel.

Vastaja võis märkida end keelt oskavad, kui ta suudab ennast väljendada tuttavates suhtlusolukordades; saab aru selgest kõnest igapäevaelu teemadel ning mõistab üldjoontes lihtsama teksti sisu ja suudab koostada lühikesi tarbetekste (lühiteated, tüüpdokumentide täitmine). Kui mõni oskus puudub, teine aga tundub ületavat eespool nimetatud nõudeid, siis ka selle võis lugeda jaatavaks vastuseks. Näiteks võis end arvata keelt oskavaks ka, kui vastaja kõneleb üsna vabalt, kuid ei oska kirjutada; suudab lugeda võõrkeelset eri- või huvialakirjandust, kuid ei oska rääkida.

Lisaks paluti vastajal märkida ära tema emakeel. Vastajale kuvati vastusevariantidena kõik eelnevas küsimuses valitud keeled. Emakeeleks märgitakse keel, mis on omandatud varases lapsepõlves esimese keelena ja mida isik üldjuhul kõige paremini oskab. Isiku emakeel ei pea kokku langema tema rahvusega. Emakeeli on võimalik märkida kaks.

Juhul, kui laps ei oska veel rääkida või inimene ei ole mõnel muul põhjusel võimeline rääkima (nt puue, haigus), siis tuleks vastata see keel, millest ta aru saab või mida kasutavad teised temaga suhtlemisel ja tema poole pöördumisel.

2.3. Murdekeeleoskus

Küsimus

Kas oskate mõnda kohalikku keelekuju, murret või murrakut? <i>(Küsitakse juhul, kui märkisite, et Teie või Teie alaealine leibkonnaliige oskab eesti keelt.)</i> 1. Jah   2. Ei
Palun märkige kohalik keelekuju, murre või murrak, mida oskate. <i>(Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Jah“. Märkige kõik sobivad vastused.)</i> 1. Võru   4. Mulgi   7. Muhu   10. Muu 2. Saare   5. Tartu   8. Kodavere 3. Setu   6. Kihnu   9. Hiiumaa
Millist kohalikku keelekuju, murret või murrakut Te veel oskate? ..... [otsing loetelust]
Palun kirjutage kohalik keelekuju, murre või murrak, mida veel oskate, kuid pakutud variantidest ei leidnud. .....

Vastaja

Küsimus küsiti juhul, kui isik oli eelnevalt vastanud, et oskab eesti keelt.

Selgitus

Kohaliku keelekuju või murde all mõeldakse eesti kirjakeelest erinevat kohalikku keelepruuki, mitte võõrkeeli. Niisugust kõnepruuki võidakse nimetada kohalikuks keeleks, murdeks või murrakuks. Kohaliku keelekuju või murde oskajaks loetakse isik, kes saab sellest keelest aru ja suudab end ka väljendada.

Vastajal oli võimalus märkida kõik sobivad vastused. Juhul, kui ette antud loetelus ei olnud sobivat vastust, tuli valida vastusevariant „Muu“. Vastusevariant „Muu“ valimise puhul kuvati isikule järgmine küsimus pikema loendiga. Kui vastaja ei leidnud ka sealt sobivat valikut, siis tuli valida variant „muu“ ja panna soovitud vastus ise kirja.

2.4. Pikaajalise terviseprobleemi olemasolu ning selle mõju igapäevategevustele

Küsimus

Kas Teil on mõni pikaajaline haigus või terviseprobleem? 1. Jah   2. Ei
Mil määral olete olnud viimase 6 kuu jooksul terviseprobleemi tõttu piiratud mõnes igapäevategevuses, mida inimesed tavaliselt teevad? <i>Arvestage vaid Teie enda tervisest tulenevaid, vähemalt 6 kuud kestvaid piiranguid. Ärge arvestage COVID-19-st tingitud ühiskondlikke piiranguid.</i> 1. Oluliselt piiratud   2. Piiratud, aga mitte oluliselt   3. Ei ole üldse olnud piiratud

Vastaja

Vastama pidi mõlemale küsimusele (ka siis, kui esimese küsimuse vastus on „Ei“).

Selgitus

Pikaajaline on selline haigus või terviseprobleem, mis on kestnud 6 kuud või eeldatavasti kestab vähemalt 6 kuud. Mõeldud on nii vaimset kui ka füüsilist tervist. Küsimusega ei täpsustata, milline konkreetne pikaajaline haigus või terviseprobleem inimesel on.

Pikaajalise haiguse või terviseprobleem hulka arvestatakse muu hulgas pikka aega vaevusi tekitanud terviseprobleemid, mida arst ei ole diagnoosinud; korduvad terviseprobleemid (nt hooajalised ägenevate haigusnähtudega probleemid nagu allergia) ja haigused, mille vaevuseid/nähtusid hoitakse ära või leevendatakse regulaarse ravimite võtmise ja muu raviga.

Lisaks paluti vastajal hinnata, kas ta on terviseprobleemi tõttu mõnes igapäevategevuses piiratud. Arvestama pidi vaid enda tervisest tulenevaid, vähemalt 6 kuud kestvaid piiranguid. Ajamääratlus „kuus kuud“ käib piirangu kestuse, mitte selle põhjuseks oleva terviseprobleemi kestuse kohta. Kui tervisest tingitud tegevuspiirang tekkis vähem kui kuus kuud tagasi, tuli vastuses lähtuda sellest, kas see piirang kestab tõenäoliselt veel vähemalt kuus kuud. Ajutised piirangud, nagu näiteks kipsis käsi, tuleb seega välja arvata.

Inimeste igapäevategevuste hulka loetakse töötamine, õpingud, majapidamistööd, enese eest hoolitsemine, suhtlemine teiste inimestega, vaba aja veetmine jne. Tegevuspiirangute korral tuleb hinnata, kas inimene suudaks või ei suudaks seda tegevust ise teha.

Küsimusega mõõdetakse pikaajalisi piiranguid, mis tulenevad tervisest, mitte rahalistest, kultuurilistest vms tervisega mitte seotud põhjustest. Küsimusele vastamisel paluti mitte arvesse võtta COVID-19-st tingitud ühiskondlikke piiranguid.

Igapäevategevus on oluliselt piiratud, kui inimene ei saa kodutoiminguid iseseisvalt teha ja vajab iga päev toimetulekuks teise inimese abi. Igapäevategevus on piiratud, aga mitte oluliselt, kui inimene saab hakkama abivahendi(te)ga ja teise inimese abi vajab mõne tegevuse juures, aga mitte iga päev.

Lisa 1. Valimi aadressidelt saadud vastused vastamisviisi järgi

		Valimis kokku aadresse	Asustatud eluruumid			Asustamata ehk tühjad eluruumid
			Aadressid, millelt leibkonna-liikmed vastasid veebiküsitlusele (CAWIs)	Aadressid, millelt saadi vastused intervjuude (CAPI/CATI) käigus	Aadressid, millelt vähemalt üks leibkonnaliige keeldus vastamast või küsitaja ei saanud temaga kontakti	Küsitajate hinnangul tühjad eluruumid
	Kogu Eesti	40712	12456	15768	5963	6525
Maakond	Kohalik omavalitsus					
Harju maakond	Anija vald	413	135	179	41	58
	Harku vald	354	163	129	44	18
	Jõelähtme vald	420	150	139	70	61
	Keila linn	363	141	126	92	4
	Kiili vald	400	178	156	43	23
	Kose vald	406	142	180	37	47
	Kuusalu vald	468	137	158	63	110
	Loksa linn	407	98	180	104	25
	Lääne-Harju vald	424	118	169	94	43
	Maardu linn	367	99	172	81	15
	Raasiku vald	371	135	137	42	57
	Rae vald	608	254	212	129	13
	Saku vald	357	161	127	54	15
	Saue vald	625	292	202	89	42
	Tallinn	4878	1935	1913	789	241
Viimsi vald	586	268	218	86	14	
Hiiu maakond	Hiiumaa vald	403	129	124	35	115
Ida-Viru maakond	Alutaguse vald	472	89	175	36	172
	Jõhvi vald	387	110	169	59	49
	Kohtla-Järve linn	644	122	298	141	83
	Lüganuse vald	448	73	192	38	145
	Narva linn	943	173	554	125	91
	Narva-Jõesuu linn	500	58	179	162	101
	Sillamäe linn	368	67	217	20	64
	Toila vald	409	103	159	61	86
Jõgeva maakond	Jõgeva vald	410	124	161	49	76
	Mustvee vald	496	102	162	96	136
	Põltsamaa vald	413	119	186	36	72
Järva maakond	Järva vald	469	118	169	43	139
	Paide linn	409	150	150	47	62
	Türi vald	410	153	143	58	56
Lääne maakond	Haapsalu linn	415	128	153	91	43
	Lääne-Nigula vald	462	140	143	110	69
	Vormsi vald	284	59	71	3	151
Lääne-Viru maakond	Haljala vald	487	121	127	68	171
	Kadrina vald	415	130	174	21	90
	Rakvere vald	405	130	159	35	81

	Rakvere linn	411	149	158	72	32
	Tapa vald	443	137	156	79	71
	Vinni vald	447	118	162	59	108
	Viru-Nigula vald	460	107	161	81	111
	Väike-Maarja vald	462	125	172	73	92
Põlva maakond	Kanepi vald	432	101	172	53	106
	Põlva vald	390	118	167	59	46
	Räpina vald	434	114	161	64	95
Pärnu maakond	Häädemeeste vald	413	103	141	79	90
	Kihnu vald	286	51	135	3	97
	Lääneranna vald	510	117	167	46	180
	Pärnu linn	1089	322	437	241	89
	Põhja-Pärnumaa vald	416	103	182	70	61
	Saarde vald	431	99	168	57	107
	Tori vald	384	128	155	57	44
Rapla maakond	Kehtna vald	417	108	154	107	48
	Kohila vald	377	132	162	49	34
	Märjamaa vald	440	131	158	66	85
	Rapla vald	398	125	160	52	61
Saare maakond	Muhu vald	1122	325	439	50	308
	Ruhnu vald	73	13	3	3	54
	Saaremaa vald	682	202	273	68	139
Tartu maakond	Elva vald	409	128	172	50	59
	Kambja vald	376	162	149	44	21
	Kastre vald	419	128	143	76	72
	Luunja vald	376	141	166	31	38
	Nõo vald	377	134	151	44	48
	Peipsiääre vald	482	86	167	102	127
	Tartu linn	1073	439	384	187	63
	Tartu vald	395	158	150	52	35
Valga maakond	Otepää vald	464	122	169	94	79
	Tõrva vald	417	107	166	52	92
	Valga vald	412	88	212	13	99
Viljandi maakond	Mulgi vald	439	123	145	64	107
	Põhja-Sakala vald	406	93	183	54	76
	Viljandi linn	412	152	143	72	45
	Viljandi vald	425	119	176	36	94
Võru maakond	Antsla vald	439	112	149	77	101
	Rõuge vald	464	100	164	38	162
	Setomaa vald	482	89	151	62	180
	Võru vald	428	108	173	57	90
	Võru linn	404	135	150	78	41

Lisa 2. Isikute arv vastamisviisi järgi

		isikute arv vastuste vastamisviisi järgi		
	Elukoht	Rahvaarv	veebiküsitlus (CAWI)	intervjuu (CATI/CAPI)
	Kogu Eesti	1331824	573914	20987
Maakond	Kohalik omavalitsus			
Harju maakond	Anija vald	6262	2685	227
	Harku vald	16380	9234	158
	Jõelähtme vald	6970	3409	169
	Keila linn	10499	5351	159
	Kiili vald	6165	3775	191
	Kose vald	7451	3845	220
	Kuusalu vald	6242	3386	174
	Loksa linn	2615	686	236
	Lääne-Harju vald	12997	5299	244
	Maardu linn	16170	4524	255
	Raasiku vald	5115	2760	170
	Rae vald	22900	12845	269
	Saku vald	11001	6416	162
	Saue vald	24111	13811	235
	Tallinn	437817	180201	2947
Viimsi vald	21872	11920	243	
Hiiu maakond	Hiiumaa vald	8497	4514	143
Ida-Viru maakond	Alutaguse vald	4167	1637	194
	Jõhvi vald	11948	3992	247
	Kohtla-Järve linn	33499	8199	504
	Lüganuse vald	8223	2653	244
	Narva linn	53955	10946	918
	Narva-Jõesuu linn	4175	869	214
	Sillamäe linn	12439	2693	318
	Toila vald	4335	1921	174
Jõgeva maakond	Jõgeva vald	13186	6092	241
	Mustvee vald	4982	1780	192
	Põltsamaa vald	9690	4182	240
Järva maakond	Järva vald	8632	3879	185
	Paide linn	10439	4969	199
	Türi vald	10626	4981	184
Lääne maakond	Haapsalu linn	13132	5972	213
	Lääne-Nigula vald	6796	3101	152
	Vormsi vald	301	182	37
Lääne-Viru maakond	Haljala vald	4090	1988	163
	Kadrina vald	4838	2433	217
	Rakvere linn	15141	7308	206
	Rakvere vald	5745	2736	236
	Tapa vald	10901	4392	224

	Vinni vald	6683	3052	212
	Viru-Nigula vald	5647	2248	212
	Väike-Maarja vald	5664	2512	206
Põlva maakond	Kanepi vald	4481	1895	200
	Põlva vald	13395	6124	233
	Räpina vald	6115	2531	230
Pärnu maakond	Häädemeeste vald	4616	2016	152
	Kihnu vald	551	286	162
	Läaneranna vald	5073	2238	191
	Põhja-Pärnumaa vald	8048	3485	231
	Pärnu linn	51212	22558	617
	Saarde vald	4349	1849	196
	Tori vald	11861	5398	219
Rapla maakond	Kehtna vald	5407	2482	204
	Kohila vald	7525	3692	180
	Märjamaa vald	7368	3357	222
	Rapla vald	13229	6518	191
Saare maakond	Muhu vald	1646	992	374
	Ruhnu vald	89	44	.
	Saaremaa vald	29557	14757	353
Tartu maakond	Elva vald	14707	6709	224
	Kambja vald	12858	7379	168
	Kastre vald	5402	2685	146
	Luunja vald	5378	2778	174
	Nõo vald	4266	2281	209
	Peipsiääre vald	5108	1923	222
	Tartu linn	98313	48378	671
	Tartu vald	11728	6321	207
Valga maakond	Otepää vald	6238	2843	207
	Tõrva vald	5872	2477	267
	Valga vald	15541	5006	287
Viljandi maakond	Mulgi vald	7026	2895	202
	Põhja-Sakala vald	7735	3500	235
	Viljandi linn	17245	8425	202
	Viljandi vald	13407	5820	318
Võru maakond	Antsla vald	4222	1854	193
	Rõuge vald	4877	2023	182
	Setomaa vald	2849	1113	170
	Võru linn	11865	5400	211
	Võru vald	10367	4504	202

. andmeid ei saa avaldada konfidentsiaalsuses tõttu

Riikliku statistika seaduse § 24 (5) on rahvaloenduse andmeesitaja vähemalt 15-aastane isik.

Lisa 3. Valikuuringu väljundi standardvead

Maakond	Kohalik omavalitsus, linnaosa	Peab omaks mõnd usku, vähemalt 15-aastased			Oskab võõrkeeli, vähemalt 3-aastased			On pikaajaline haigus või terviseprobleem		
		Osakaal, %	Standardviga, protsendipunkt	Suhteline standardviga, %	Osakaal, %	Standardviga, protsendipunkt	Suhteline standardviga, %	Osakaal, %	Standardviga, protsendipunkt	Suhteline standardviga, %
Harju	Anija vald	24.4	1.8	7.2	77.6	1.7	2.2	28.6	1.6	5.5
	Harku vald	19.2	1.8	9.4	81.9	1.4	1.8	22.7	1.6	6.9
	Jõelähtme vald	23.2	1.8	7.9	84.7	1.3	1.5	25.1	1.5	5.9
	Keila linn	22.8	1.6	7.2	79.6	1.4	1.8	23.3	1.3	5.4
	Kiili vald	15.8	0.9	6.0	80.7	1.0	1.2	19.5	0.8	4.1
	Kose vald	14.0	1.2	8.2	80.8	1.1	1.3	29.9	1.4	4.7
	Kuusalu vald	16.4	1.2	7.4	78.8	1.4	1.8	29.1	1.4	4.7
	Loksa linn	38.4	2.4	6.1	61.4	2.2	3.6	34.2	2.1	6.1
	Lääne-Harju vald	32.4	2.0	6.1	75.1	1.7	2.3	34.6	1.8	5.1
	Maardu linn	46.8	2.6	5.5	67.6	2.2	3.3	27.9	2.0	7.1
	Raasiku vald	14.7	1.2	7.9	80.5	1.1	1.4	22.9	1.2	5.1
	Rae vald	17.7	1.2	6.9	83.5	0.8	1.0	19.3	1.0	5.2
	Saku vald	19.2	1.7	8.9	79.0	1.4	1.8	23.3	1.6	6.7
	Saue vald	17.7	1.2	6.5	83.6	0.8	1.0	23.7	1.1	4.6
	Tallinn, Haabersti	35.8	1.5	4.2	78.5	1.2	1.5	27.8	1.2	4.4
	Tallinn, Kesklinna	26.2	1.4	5.4	86.1	1.0	1.2	20.6	0.9	4.4
	Tallinn, Kristiine	27.6	1.6	5.9	84.2	1.2	1.4	28.2	1.3	4.6
	Tallinn, Lasnamäe	45.5	1.5	3.2	76.3	1.1	1.5	29.1	1.2	4.1
	Tallinn, Mustamäe	37.5	1.5	4.1	81.2	1.1	1.3	29.8	1.3	4.2
	Tallinn, Nõmme	23.7	1.2	5.0	83.8	1.0	1.2	29.7	1.1	3.6
Tallinn, Pirita	28.3	1.4	5.0	86.8	1.0	1.2	20.2	0.9	4.3	
Tallinn, Põhja-Tallinna	37.1	1.5	4.1	77.5	1.3	1.6	32.1	1.3	4.1	
Tallinn, Viimsi vald	21.6	1.3	5.9	86.2	1.1	1.3	20.1	0.9	4.4	
Hiiu	Hiiumaa vald	14.6	1.2	7.9	77.7	1.4	1.9	35.4	1.6	4.6
Ida-Viru	Alutaguse vald	31.9	2.1	6.7	79.6	1.6	2.0	38.0	1.9	5.1
	Jõhvi vald	46.3	2.2	4.7	66.2	2.0	3.0	40.5	2.0	4.9
	Kohtla-Järve linn	50.9	1.7	3.4	53.0	1.6	3.1	40.9	1.6	3.8
	Lüganuse vald	34.8	2.3	6.5	72.5	2.0	2.7	42.1	2.2	5.1
	Narva linn	60.8	1.3	2.2	36.5	1.2	3.4	41.4	1.3	3.1
	Narva-Jõesuu linn	56.7	2.7	4.8	48.3	2.7	5.6	41.7	2.6	6.2
	Sillamäe linn	47.0	2.2	4.7	32.0	1.9	5.8	43.4	2.0	4.7
	Toila vald	25.2	2.1	8.3	79.9	1.7	2.1	38.3	2.3	5.9
Jõgeva	Jõgeva vald	16.0	1.4	8.5	75.5	1.3	1.7	41.0	1.4	3.4
	Mustvee vald	37.0	2.3	6.2	66.7	2.1	3.1	40.5	2.1	5.1

	Põltsamaa vald	18.2	1.4	7.9	69.9	1.6	2.3	39.0	1.6	4.1
Järva	Järva vald	13.7	1.7	12.2	74.1	1.5	2.1	34.2	1.7	5.1
	Paide linn	17.0	1.4	8.2	76.5	1.4	1.8	34.6	1.4	4.1
	Türi vald	13.3	1.4	10.3	76.8	1.5	2.0	32.9	1.6	4.8
Lääne	Haapsalu linn	27.9	1.7	6.1	79.6	1.4	1.8	36.8	1.6	4.3
	Lääne-Nigula vald	19.7	1.9	9.5	71.4	1.8	2.6	34.6	1.9	5.5
	Vormsi vald	25.3	1.8	7.1	77.5	1.6	2.0	28.0	1.6	5.8
Lääne-Viru	Hajjala vald	13.1	1.3	9.9	81.4	1.3	1.6	32.4	1.6	4.9
	Kadrina vald	14.2	1.3	8.9	80.8	1.0	1.3	28.0	1.2	4.4
	Rakvere linn	16.7	1.4	8.6	79.0	2.1	2.6	32.6	1.8	5.4
	Rakvere vald	13.0	1.3	9.7	78.2	1.2	1.5	32.5	1.4	4.2
	Tapa vald	23.2	1.9	8.0	73.6	1.8	2.4	35.9	1.8	5.1
	Vinni vald	15.1	1.6	10.3	74.3	1.7	2.3	35.9	1.7	4.7
	Viru-Nigula vald	29.4	2.3	7.9	76.8	1.6	2.1	37.9	2.0	5.2
	Väike-Maarja vald	12.3	1.4	11.4	71.5	1.7	2.3	36.1	1.8	4.9
Põlva	Kanepi vald	17.0	1.6	9.3	72.3	1.7	2.3	37.9	1.8	4.7
	Põlva vald	18.1	1.3	7.3	74.6	1.5	2.1	40.2	1.6	3.9
	Räpina vald	32.5	1.7	5.3	77.3	1.4	1.9	45.6	1.7	3.7
Pärnu	Häädemeeste vald	17.3	1.6	9.4	73.0	2.0	2.7	30.0	1.8	5.9
	Kihnu vald	36.7	1.1	3.0	71.6	0.9	1.3	35.3	1.0	2.8
	Lääneranna vald	13.1	1.6	11.9	67.1	2.0	3.0	37.9	2.0	5.2
	Põhja-Pärnumaa vald	11.7	1.3	11.2	73.5	1.4	1.9	39.6	1.8	4.5
	Pärnu linn	21.9	1.0	4.6	80.1	0.8	1.0	36.2	1.0	2.8
	Saarde vald	15.4	1.7	11.3	75.1	1.6	2.1	40.8	1.9	4.5
	Tori vald	21.1	1.8	8.6	74.8	1.6	2.1	29.8	1.6	5.2
Rapla	Kehtna vald	17.5	1.6	9.2	75.7	1.4	1.8	32.4	1.6	5.0
	Kohila vald	19.2	1.8	9.2	79.4	1.5	1.9	24.9	1.5	6.1
	Märjamaa vald	18.0	1.6	8.9	72.2	1.5	2.1	35.3	1.6	4.5
	Rapla vald	16.0	1.4	8.4	75.9	1.9	2.5	34.0	1.8	5.1
Saare	Muhu vald	19.4	0.5	2.8	75.8	0.6	0.7	35.0	0.9	2.5
	Ruhnu vald	18.1	4.1	22.7	81.1	4.3	5.3			
	Saaremaa vald	21.6	1.0	4.7	73.9	1.0	1.4	34.3	1.1	3.3
Tartu	Elva vald	17.0	1.3	7.7	76.0	1.4	1.8	39.2	1.5	3.9
	Kambja vald	11.4	0.7	5.7	73.8	1.5	2.1	24.7	1.2	5.0
	Kastre vald	16.7	1.6	9.6	78.4	1.6	2.0	29.9	1.7	5.7
	Luunja vald	19.2	1.6	8.3	78.2	1.7	2.1	23.4	1.4	6.1
	Nõo vald	13.8	1.0	7.0	76.4	1.2	1.6	33.8	1.3	3.8
	Peipsiääre vald	34.6	2.2	6.3	78.1	1.7	2.2	44.6	2.1	4.6
	Tartu linn	22.9	0.8	3.7	82.2	0.7	0.9	31.9	0.8	2.5
	Tartu vald	15.4	1.1	7.3	77.1	1.1	1.5	27.0	1.2	4.3
Valga	Otepää vald	14.7	1.2	8.4	72.0	1.6	2.2	35.4	1.6	4.4
	Tõrva vald	11.2	0.9	8.2	70.8	1.6	2.3	40.3	1.7	4.1
	Valga vald	31.7	2.0	6.4	74.3	1.8	2.4	43.0	2.0	4.6
Viljandi	Mulgi vald	14.4	1.6	11.4	73.2	1.9	2.6	40.9	2.1	5.0

	Põhja-Sakala vald	13.6	1.3	9.2	73.1	1.4	1.8	36.7	1.5	4.2
	Viljandi linn	16.5	1.4	8.5	75.4	1.6	2.2	38.7	1.6	4.2
	Viljandi vald	12.8	1.1	8.5	72.0	1.3	1.8	41.9	1.4	3.3
Võru	Antsla vald	20.0	1.5	7.4	71.9	1.5	2.1	38.6	1.6	4.2
	Rõuge vald	26.8	2.1	7.7	74.2	2.1	2.9	42.3	2.2	5.2
	Setomaa vald	46.1	2.4	5.1	74.4	2.1	2.9	45.4	2.3	5.0
	Võru linn	27.3	1.7	6.4	77.3	1.5	2.0	38.7	1.8	4.5
	Võru vald	25.2	1.9	7.6	79.6	1.4	1.7	38.0	2.4	6.4

. andmeid ei saa avaldada konfidentsiaalsuses tõttu

Lisa 4. Küsitluse ankeet

Eesnimi			Perekonnanimi				
Eesti isikukood või sünniaeg päev kuu aasta							
Sugu 1. Mees 2. Naine			Vanus seisuga 31. detsember 2021				
Palun märkige oma praeguse elukoha aadress. ..... [Otsing ADS-aadresside hulgast]							
Mitu inimest sellel aadressil elab? Arvestage ka iseend. (Märkige eraldi täisealiste ja alaealiste leibkonnaliikmete arv seisuga 31. detsember 2021.) Täisealiste arv _____ Alaealiste arv _____							
Palun märkige iga täisealise üks e-posti aadress, välja arvatud Teie enda oma. E-posti aadress							
Palun märkige alaealised leibkonnaliikmed. (Küsitakse juhul, kui alaealiste arv >= 1.)							
Jrk nr	Eesnimi	Perekonnanimi	Eesti isikukood	või	sünniaeg [päev kuu aasta]	Sugu 1. M 2. N	Vanus (31.12.2021)
			_____	_____	_____		_____
			_____	_____	_____		_____
			_____	_____	_____		_____
Kas keegi Teiega koos elavatest isikutest on Teie partner (abikaasa, elukaaslane)? 1. Jah 2. Ei							
Märkige Teiega koos elava partneri andmed. (Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Jah“.)							
Eesnimi			Perekonnanimi				
Eesti isikukood			või sünniaeg päev kuu aasta				
Sugu 1. Mees 2. Naine			Vanus seisuga 31. detsember 2021				
Järgmised küsimused on Teie ja Teie alaealiste leibkonnaliikmete kohta.							
Kas Te olete alates 01.01.2011 elanud väljaspool Eestit pidevalt 12 kuud või kauem? 1. Jah 2. Ei							
Mis aastal Te viimati Eestisse elama asusite? (Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Jah“.)							
Kas elasite enne aastal ... (eelmisses küsimuses märgitud aasta) Eestisse saabumist ühes või mitmes välisriigis? 1. Ühes riigis 2. Mitmes riigis, neist vähemalt ühes 12 kuud või kauem 3. Mitmes riigis, aga mitte üheski 12 kuud või kauem							
Mis riigis Te elasite? (Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Ühes riigis“.) ..... [otsing loetelust]							
Mis riigis Te viimati elasite 12 kuud või kauem? (Küsitakse juhul, kui vastus on „Mitmes riigis, neist vähemalt ühes 12 kuud või kauem“.) ..... [otsing loetelust]							
Mis riigis Te elasite kõige kauem? (Küsitakse juhul, kui vastus on „Mitmes riigis, kuid mitte üheski 12 kuud või kauem“.) ..... [otsing loetelust]							

Mis rahvusest Te olete? (Võimalik märkida kaks vastusevarianti.)			
1. Eestlane	3. Ukrainlane	5. Soomlane	
2. Venelane	4. Valgevenelane	6. Muu	
Palun valige rahvus. ..... [otsing loetelust]			
Kirjutage rahvus, mida eespool ei õnnestunud märkida.			
Palun märkige, mis keeli Te oskate, sh emakeel. (Märkige kõik sobivad vastused.)			
1. Eesti	3. Inglise	5. Saksa	7. Rootsi
2. Vene	4. Soome	6. Prantsuse	8. Muu
Mis keeli Te veel oskate? ..... [otsing loetelust]			
Palun kirjutage, mis keeli Te veel oskate, kuid mida eespool ei õnnestunud märkida, sh emakeel.			
Milline nendest keeltest on Teie emakeel? (Võimalik märkida kaks vastusevarianti.) [Vastusevariantidena kuvatakse eelmises küsimuses märgitud keeled]			
Kas oskate mõnda kohalikku keelekuju, murret või murrakut? <i>(Küsitakse juhul, kui märkisite, et Teie või Teie alaealine leibkonnaliige oskab eesti keelt.)</i>			
1. Jah 2. Ei			
Palun märkige kohalik keelekuju, murre või murrak, mida oskate. <i>(Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Jah”. Märkige kõik sobivad vastused.)</i>			
1. Võru	4. Mulgi	7. Muhu	10. Muu
2. Saare	5. Tartu	8. Kodavere	
3. Setu	6. Kihnu	9. Hiiu	
Millist kohalikku keelekuju, murret või murrakut Te veel oskate? ..... [otsing loetelust]			
Palun kirjutage kohalik keelekuju, murre või murrak, mida veel oskate, kuid pakutud variantidest ei leidnud.			
Kas Te peate omaks mõnda religiooni (usku)?			
1. Jah 2. Ei 3. Ei soovi vastata			
Palun märkige alljärgnevas loetelus religioon (usk), mida peate omaks. <i>(Küsitakse juhul, kui eelmise küsimuse vastus on „Jah”.)</i>			
1. Luterlus	5. Jehoova tunnistajad	9. Metodism	13. Maausk
2. Õigeusk	6. Nelipühilus	10. Islam	14. Taarausku
3. Katoliiklus	7. Vanausulised	11. Budism	15. Muu
4. Baptism	8. Adventism	12. Kristlik vabakogudus	
Palun valige religioon (usk), mida peate omaks ..... [otsing loetelust]			
Palun kirjutage religioon (usk), mida peate omaks ja mida pakutud variantidest ei leidnud.			
Kas Teil on mõni pikaajaline haigus või terviseprobleem?			
1. Jah 2. Ei			
Mil määral olete olnud viimase 6 kuu jooksul terviseprobleemi tõttu piiratud mõnes igapäevategevuses, mida inimesed tavaliselt teevad? <i>Arvestage vaid Teie enda tervisest tulenevaid, vähemalt 6 kuud kestvaid piiranguid. Ärge arvestage COVID-19-st tingitud ühiskondlikke piiranguid.</i>			
1. Oluliselt piiratud	2. Piiratud, aga mitte oluliselt	3. Ei ole üldse olnud piiratud	

Ankeedi täitmisel lähtuge palun allpool esitatud abiinfost.

1. **Praegune elukoht** on isiku tegelik elukoht, kus ta veedab enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast ajavahemikus

1. november 2021 kuni 31. jaanuar 2022.

1. Kui inimene veedab enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast mitmes elukohas Eestis, siis märkida see elukoht, mida peab oma peamiseks elukohaks Eestis. Kui ei ole eelistust, milline on peamine, siis märkida see elukoht, kus viibite praegu või viibisite praegusele hetkele vahetult eelnevalt (kui praegu ei viibi elukohas).
2. Kui isik kolib sel perioodil, siis märkida elukohaks uus elukoht Eestis.
3. Kui isik viibib suurema osa sellest ajast välismaal, siis märkida see elukoht, kus ta Eestis olles viibib.
4. Kui isik viibib terve selle aja välismaal, kuid 2021. aastal veetis enamiku oma igapäevasest puhke- ja uneajast Eestis, siis märkida see elukoht, kus ta Eestis viibis.
5. Lapsed, kes elavad vaheldumisi kahes kohas (näiteks eraldi elavate vanemate juures), arvestatakse elanikuks sellel aadressil, kus nad veedavad nimetatud ajavahemikul suurema osa puhke- ja uneajast. Kui laps veedab mõlema vanema juures võrdse osa ajast, siis arvestada ta selle vanema juures elavaks, kelle juures ta loenduse hetkel (31. detsember 2021) elab.
6. Ühiselamutes elavad (üli)õpilased valivad elukoha 1. punkti järgi.

2. **Leibkonnaliikmed** – samal aadressil elavad isikud.

3. **Partner** – vaadeldava isikuga seaduslikus abielus, registreeritud kooselus või registreerimata kooselus isik.

4. Isikuga koos elavate **isikute arvu** märkimisel tuleb lähtuda punktis 1 toodud juhisest.

Täisealine – isik, kes on 31. detsembriks 2021 saanud 18-aastaseks (s.t tema sünnikuupäev on enne 31. detsembrit 2004).

Alaealine – isik, kes 31. detsembril 2021 on alla 18-aastane, s.t ta on sündinud pärast 31. detsembrit 2004 (kaasa arvatud).

5. Väljaspool Eestit **elamine loetakse pidevaks** olenemata lühemaajalistest käikudest (kokku vähem kui 3 kuud aastas) Eestisse.

Mitte arvestada pidevaks elamiseks väljaspool Eestit:

- välisriigis töötamist, kui enamus vabadest päevadest viibitakse oma leibkonna juures Eestis;
- õppimist välisriigi üldhariduskoolis (keskkoolis, gümnaasiumis, põhikoolis vms), kui vanematekodu on Eestis;
- välisriigis ajateenistuses viibimist ja sõjast osavõttu.

Arvestada pidevaks elamiseks väljaspool Eestit:

- kõrgkoolis või keskkoolijärgses kutsekoolis õppimist väljaspool Eestit.

6. **Rahvuse** määrab vastaja ise. Isikul on õigus tunnistada end selle rahvuse liikmeks, millega ta tunneb end kõige tihedamini etniliselt ja kultuuriliselt seotud olevat.

7. Isik **oskab keelt**, kui tema keeleoskus võimaldab toime tulla tuttavates keelekasutusolukordades kõnelemisel, kirjutamisel ja lugemisel.

Märkige end keelt oskavaks, kui:

- suudate ennast väljendada tuttavates suhtlusolukordades;
- saate aru selgest kõnест igapäeva elu teemadel;
- mõistate üldjoontes lihtsama teksti sisu ja suudate koostada lühikesi tarbetekste (lühiteated, tüüpdokumentide täitmine).

Kui mõni oskus puudub, teine aga tundub ületavat eespool nimetatud nõudeid, siis võiksite seda ikkagi jaatavaks vastuseks pidada. Näiteks võite end arvata keelt oskavaks ka, kui Te:

- kõnelete üsna vabalt, kuid ei oska kirjutada;
- suudate lugeda võõrkeelset eri- või huvialakirjandust, kuid ei oska rääkida.

8. **Emakeeleks** märgitakse keel, mis on omandatud varases lapsepõlves esimese keelena ja mida isik üldjuhul kõige paremini oskab. Isiku emakeel ei pea kokku langema tema rahvusega.

Kurtide emakeel võib olla ka viipekeel. Vanemas eas kurdiks jäänute emakeeleks märgitakse lapsepõlves esimesena omandatud keel.

9. **Kohaliku keelekuju või murde all** mõeldakse eesti kirjakeelest erinevat kohalikku keelepruuki, mitte võõrkeeli. Niisugust kõnepruuki võidakse nimetada kohalikuks keeleks, murdeks või murrakuks. Kohaliku keelekuju või murde oskajaks loetakse isik, kes saab sellest keelest aru ja suudab end ka väljendada.

10. Peab **omaks mõnda religiooni** – märgitakse isiku kohta, kes peab omaks mõnda usku (usutunnistust/religiooni). Kiriku või koguduse liikmesus ei ole seejuures vajalik. Samuti ei ole tähtis, kas isik on ristitud, kas ta käib regulaarselt kirikus või kuulub mõne muu mittekristliku ühenduse liikmeskonda.

11. Pikaajaline on selline haigus või terviseprobleem, mis on kestnud 6 kuud või eeldatavasti kestab vähemalt 6 kuud. Mõeldud on nii vaimset kui ka füüsilist tervist. Küsimusega ei täpsustata, milline konkreetne pikaajaline haigus või terviseprobleem inimesel on.

Siia hulka arvestada muu hulgas:

- pikka aega vaevusi tekitanud terviseprobleemid, mida arst ei ole diagnoosinud;
- korduvad terviseprobleemid (nt hooajalised ägenevate haigusnähtudega probleemid nagu allergia);
- haigused, mille vaevuseid/nähtusid hoitakse ära või leevendatakse regulaarse ravimite võtmise ja muu raviga.

Mitte arvestada:

- loenduse ajal olevaid ajutisi ja lühiajalisi haigusi või terviseprobleeme;
- kergekujulist lühinägelikkust;
- rasedust.

12. Küsimusega mõõdetakse pikaajalisi piiranguid, mis tulenevad tervisest, mitte rahalistest, kultuurilistest vms tervisega mitte seotud põhjustest. Ajamääratlus „kuus kuud“ käib piirangu kestuse, mitte selle põhjuseks oleva terviseprobleemi kestuse kohta.

Inimeste igapäevategevus on töötamine, õpingud, majapidamistööd, enese eest hoolitsemine, suhtlemine teiste inimestega, vaba aja veetmine jne. Tegevuspiirangute korral tuleb hinnata, kas inimene suudaks või ei suudaks seda tegevust ise teha. Siin ei arvestata seda, kui inimene elukorralduse (mitte halva tervise) tõttu ei pese ise aknaid või ei tee muid kodutöid.

Tegevuspiirangud peavad olema kestnud vähemalt viimased kuus kuud. Kui tervisest tingitud tegevuspiirang tekkis vähem kui kuus kuud tagasi, tuleb vastuses lähtuda sellest, kas see piirang kestab tõenäoliselt veel vähemalt kuus kuud. Ajutised piirangud, nagu näiteks kipsis käsi, tuleb seega välja arvata; kaks kuud tagasi jala kaotamise tõttu ratastooli jäämisest tingitud tegevuspiirangud aga sisse arvata.

Igapäevategevus on oluliselt piiratud, kui inimene ei saa kodutoiminguid iseseisvalt teha ja vajab iga päev toimetulekuks teise inimese abi.

Igapäevategevus on piiratud, aga mitte oluliselt, kui inimene saab hakkama abivahendi(te)ga ja teise inimese abi vajab mõne tegevuse juures, aga mitte iga päev.

Lastel hinnatakse eakohaseid oskusi, näiteks imiku võimetus iseseisvalt riidesse panna ei ole pikaajalisest terviseprobleemist tulenev tegevuspiirang.